

Становище

от доц. Д-р Аделаида Лазарова Русева, дм
Медицински Университет, гр. Плевен
относно **Дисертационен труд**
за присъждане на образователната и научна степен "доктор"
по докторска програма: Неврология

Автор: д-р Бехидже Садарзанска - Терзиева

Тема: Комплексно проучване на клинични, електро-физиологични и имунологични маркери за прогноза на риска от конверсия на клинично изолиран синдром в множествена склероза.

Представеният дисертационен труд е актуално научно проучване на комплекс от показатели, даващи възможност за прогностична оценка на рисковете от прогресия в мултиплена склероза (МС) на пациенти с клинично изолиран синдром (КИС). Актуалността на тематиката се определя от факта, че МС е социално значимо заболяване, на второ място като причина за инвалидност на пациенти в млада и средна активна възраст, сериозно влошава качеството на живот и е свързано с много високи разходи за лечение. На този етап не са установени сигурни клинични, електрофизиологични и имунологични биомаркери за конверсия на КИС в МС.

Дисертационният труд е структуриран правилно, общият обем е 195 стр. и включва: Използвани съкращения, Съдържание, Въведение, Литературен обзор – 40 стр., Цел и задачи, Клиничен контингент и методи, описани на 26 стр., Резултати от собствени проучвания – 63 стр., Обсъждане – 13 стр. , Изводи, Приноси, Публикации и цитирания свързани с темата на дисертацията и Литература, включваща 353 източника. Подходящо са включени 32 таблици и 40 фигури, обобщаващи и илюстриращи основна информация.

Литературният обзор е аналитичен, ясно проличават отличните литературна информираност и възможност за боравене с научна

литература. В обзора е налице убедително представяне на МС като антитяло медирано имунно заболяване, с нарушена кръвно-мозъчна бариера, промени в екстрацелуларния матрикс и променена активност на матриксните металопроотеинази. Посочени са общите патогенетични механизми на КИС и МС. Намерили са място и научни становища относно: „Диференциална диагноза на КИС“, „Лечение на пристъп при пациенти с КИС“, „Превенция на риска от конверсия при пациенти с КИС“. Литературният обзор завършва с изводи, логично обославящи формулираните цел и задачи на проведеното в настоящия дисертационен труд проучване.

Поставената цел за комплексно проучване на показатели и оценка на тяхната прогностична стойност за определяне на конверсионния риск при пациенти с КИС е успешно осъществена чрез реализирането на 6 основни задачи.

Включеният в дисертационния труд клиничен контингент се състои от 50 болни с първи демиелинизиращ епизод и 104 здрави контроли. Броят на клиничните групи логично показва динамика във времето, като след 5 годишен проследяващ период групата пациенти с първи демиелинизиращ епизод вече е реструктурирана в нови две групи: болни с МС (n=42) и болни с КИС (n=8). Ясно са посочени включващите и изключващи критерии.

Проучването включва богата палитра от методи: клиничен, неврофизиологичен - евокирани потенциали, невроизобразителен – магнитнорезонансна томография (МРТ), психометричен, невро-офталмологичен. Специално внимание в дисертационния труд е отделено на резултатите от изследвания с имунологични методи. Надлежно са описани методиките за определяне на еластин деградационни продукти (EDP), колаген тип IV деградационни продукти, антиеластинови-, антитропоеластинови- и антиколаген тип IV- антитела, матриксна металопроотеиназа-9 (MMP-9) и тъканен инхибитор на металопроотеиназите (TIMP), както и за определяне на антиAGE-антитела. Използваните методи са напълно адекватни на

поставените задачи, позволяващи получаването на комплексна оценка и достоверни научни резултати.

Резултатите от проведените проучвания и тяхното обсъждане са представени обстойно и логично на около една трета от обема на дисертационния труд. Получените резултати са обработени и анализирани с надеждни статистически методи, позволяващи формулирането на конкретни изводи.

Изводите от дисертационния труд са обобщени в 6 позиции, посочващи ясно установените от дисертанта прогностични маркери за конверсия на КИС в МС .

В самооценката на дисертанта относно приносите на научния труд са формулирани 6 научно-теоретични и 5 научно-практически приноси. Считаю, че всеки от тях има своята тежест и значение.

Автореферат:

Авторефератът към дисертационния труд е правилно структуриран и представя в логичен порядък най-важните аспекти от научната разработка.

Публикационна активност по дисертационния труд:

Във връзка с дисертационния труд докторантът е посочил 3 научни публикации, в които е първи автор, една от публикациите е в списание с IF.

Заклучение: Представеният научен труд представлява значима, лична разработка на дисертанта. Считаю, че с този си труд, д-р Садарзанска убедително доказва, че притежава необходимите качества за придобиване на образователната и научна степен "доктор" и ми дава основание да дам положително становище за този дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „Доктор“ по научна специалност 03.01.19 Неврология.

30.07.2015

Член на научно жури:.....

Доц. д-р Аделаида Русева, дм